

Gazete Duvar'ın internet sayfasında bugün yayınlanan "Türkiye, Hafız Esad'ın Arap kemerini genişletiyor" başlıklı Seda Altuğ ile yapılan söyleşiden bilmediğim bir şeyi öğrendim. Hafız Esad'ın Suriye Kürtlerinin yaklaşık yüzde 20'sini Araplaştırma politikası çerçevesinde vatandaşlıktan attığını biliyordum, Suriye'nin kuzeyinde demografik yapının değiştirilerek Kürtlerin arasına Arapların yerleştirildiğini de biliyordum. Bu kesime yönelik yıllar süren baskı ve terör politikasından da bilgim vardı ama Esad'ın Newroz'u anneler günü ilan ettiğini bilmiyordum. Böylece Newroz'u kutlayan Kürtler ülkedeki kural gereğinde aslında "anneler günü"nü kutlarmışlar!

1980'li yıllarda Newroz bizde de yasaktı, kutlamalar polis şiddetiyle bastırılırdı, sonra legalleşti. Meğer Türk kültüründe yıllardan beri Newroz varmış da haberimiz yokmuş! İnsanlar inatla Newroz'u kutlamasalar bundan haberimiz olmayacaktı!

Seda Altuğ Suriye'deki durum ve Rojava ile ilgili gerçekçi bir değerlendirme yapmış. Rojava'nın yedi yıl öncesine, statüsüzlüğe dönmesinin mümkün olmadığını ama konumunun büyük darbe yediğini belirtiyor ve haklıdır. Söyleşide belirtilmiyor ama bununla birlikte Abdullah Öcalan'ın Kürtlerin buldukları ülke sınırları içinde geniş özerkliğe sahip olması anlayışı da uygulamada sonuçsuz kalıyor.

Konu üzerinde biraz duralım...

Öcalan'ın bağımsız Kürdistan anlayışını terk ettiği görüşü bence doğru değildir. Kendisi her zamanki pragmatizmiyle bağımsız Kürdistan'ın bugünün ve görülebilir geleceğin şartlarında mümkün olmadığını görmüş, bunun yerine devlet sınırları içinde geniş özerkliği savunmuştur. Ortadoğu'da bütün sınırlar yapaydır, bu sınırların bir bölümünü bozup diğerlerini değişmez bırakamazsınız. İsrail dışında bölgenin bütün önemli ülkeleri –başta Türkiye ve İran- bağımsız Kürdistan'a karşıdır. Bu anlamda İsrail'in desteği de belirleyici değildir. Okur Saddam Hüseyin'i Enfal olarak adlandırılan büyük Kürt katliamından sonra ilk kutlayan kişinin Bağdat'a giden Yaser Arafat olduğunu unutmamalıdır. Bu durumda "demokratik özerklik" olarak da adlandırılan yaşadıkları ülke sınırları içinde geniş özerkliğe sahip olmak bağımsız devlet kurulmasının yerini alan uygulanabilir bir anlayış gibi görünüyordu. İsme aldanmayıp da içeriğe bakılacak olursa demokratik özerkliğin farklı bir devlet anlayışı olduğu görülür. Bu farklı devlet Birleşmiş Milletler

tarafından tanınmaz, başka ülkelerde elçileri yoktur ama Max Weber'in devlet için yaptığı klasik tanıma uyar: sınırları içinde şiddet kullanma tekeline sahip olmak. Kendi silahlı güçleri vardır, eğitim politikasını kendisi düzenler, ayrı para birimi yoktur ama burası yıllardan beri önemli değildir çünkü aynısı çok sayıda ülke için geçerlidir. Çok sayıda Avrupa Birliği ülkesi bağımsız devlet olmasına karşın Euro ortak para birimini kullanır. Dünyada Amerikan Dolarını ulusal para birimi olarak kullanan ülkeler de bulunmaktadır.

Türkiye'nin de bunu anlamaması herhalde mümkün değildi. Demokratik özerk bölgeler –kurulabilirse eğer- ilerde birleşebilir veya birleşmeyebilir ama her durumda gerçekleşecek olan bağımsız devlete doğru büyük bir adımdır.

Bu konuda Türkiye ile Suriye arasında ayrılık yoktur. Eleştiriler, karşılıklı suçlamalar olur ama temelde politika aynıdır. Newroz konusu bunun örneklerinden bir tanesidir.

Henüz ne olacağı bilinmemekle birlikte konuşulduğu gibi YPG, Suriye ordusunun parçası durumuna gelirse, kademeli olarak tasfiye edileceği şimdiden söylenebilir. Hiçbir devlet kendi ordusunda uygun bir gelecekte sorun yaratacağı belli olan ayrı bir silahlı gücün varlığını istemez.

Söyleşiyi okumanızı hararetle tavsiye ederim.

<https://www.gazeteduvar.com.tr/yazarlar/2019/10/27/seda-altug-turkiye-hafiz-esadin-arap-kemlerini-genisletiyor/>

